

COOCH BEHAR PANCHANAN BARMA UNIVERSITY

B.A. Honours 5th Semester Examination, 2019

SANSKRIT

INDIAN PHILOSOPHY

CORE-11 (CCSANH11)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

सर्वेषां प्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयम् ।

Unit-I

1. व्याख्या कार्या : (त्रयाणाम्) 5×3 = 15
 - (क) रूपरहितस्पर्शवान् वायुः ।
 - (ख) सुखाद्युपलब्धिसाधनमिन्द्रियं मनः ।
 - (ग) गन्धवती पृथिवी ।
 - (घ) सर्वव्यवहारहेतुर्बुद्धिर्ज्ञानम् ।
 - (ङ) उष्णस्पर्शवत्तेजः ।
 - (च) शब्दगुणकमाकाशम् ।

2. एकस्य उत्तरं प्रदेयम् – 10×1 = 10
 - (क) को नाम अभावः ? अभावस्य लक्षणं विलिख्य अन्नंभट्टमतानुसारं तस्य भेदान् आलोचयत् ।
 - (ख) किं नाम अनुमानम् ? तस्य भेदद्वयं सविमर्शमालोच्यताम् ।
 - (ग) किं नाम कारणम् ? तस्य कति भेदाः ? अन्नंभट्टमनुसृत्य सलक्षणं सोदाहरणञ्च कारणस्य भेदान् आलोचयत ।

3. कस्यचित् एकस्य वैधता विचारणीया । 5×1 = 5
 - (क) पर्वतो धूमवान् वहेः ।
 - (ख) बन्ध्यापुत्रः सुन्दरः पुत्रत्वात् ।
 - (ग) शब्दः नित्यः कार्यत्वात् ।

Unit-II

4. दश प्रश्नाः समाधेयाः –

1×10 = 10

- (क) भारतीय दर्शन शास्त्रस्य कति भेदाः ? नामानि लिखतु।
(ख) सांख्यदर्शनानुसारेण कति गुणाः ?
(ग) “ऋणं कृत्वा घृतं पिबेत्” – इति केन दर्शनेन सम्बद्धमिदम् ?
(घ) बौद्ध-दर्शनस्य प्रवक्ता कः अस्ति ?
(ङ) न्यायदर्शनानुसारेण कति पदार्थाः सन्ति ?
(च) सन्निकर्षः कति-विधः ?
(छ) कानि तावत् चत्वारि आर्यसत्यानि ?
(ज) महर्षिः कपिलः कः आसीत् ?
(झ) मीमांसा-दर्शनस्य कति सम्प्रदायाः सन्ति।
(ञ) किं निषिद्धकर्म ?
(ट) वेदान्त मतानुसारेण ब्रह्मणः किं लक्षणम् ?
(ठ) महर्षिः पतञ्जलिः कः आसीत् ?
(ड) योग शब्दस्य कोऽर्थः ?
(ढ) समाधेः कति भेदाः ?
(ण) आचार्यः शङ्करः कः आसीत् ?

—x—

COOCH BEHAR PANCHANAN BARMA UNIVERSITY

B.A. Honours 5th Semester Examination, 2019

SANSKRIT

SANSKRIT POETICS AND LITERARY CRITICISM

CORE-12 (CCSANH12)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 40

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः ।

Unit-I

1. कस्यापि एकस्योत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम् – 10×1 = 10
 - (क) दण्डीमतानुसारेण काव्यकारणमालोच्यताम् ।
 - (ख) कथा-आख्यायिकयोः भेदालोच्यताम् ।
 - (ग) सोदाहरणं वैदर्भी गौडीरीत्योः भेदः समुपस्थापनीयः ।

2. एकस्योत्तरं प्रदेयम् – (संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च) 5×1 = 5
 - (क) गौर्गोः कामदुधा सम्यक् प्रयुक्ता स्मर्यतेबुधैः ।
दुष्प्रयुक्तापुनर्गौत्वं प्रयोक्तुः सैव शंसति ॥
 - (ख) तदल्पमपि नोपेक्ष्यं काव्ये दुष्टं कथञ्चन ।
स्याद्वपुः सुन्दरमपि श्वित्रेणैकेन दुर्भगम् ॥
 - (ग) गुणदोषानशास्त्रज्ञः कथं विभजते जनः ।
किमन्धस्याधिकरोऽस्ति रूप भेदोपलब्धिषु ॥

3. पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः (संस्कृतभाषया) 1×5 = 5
 - (क) काव्यादर्शः कस्य रचना ?
 - (ख) काव्यस्य किं शरीरम् ?

- (ग) काव्यादर्श कति परिच्छेदाः सन्ति ?
(घ) काव्यशरीरस्य कति भेदाः ?
(ङ) किं नाम चम्पूकाव्यम् ?
(च) शौरसेन्या का उत्पद्यते ?
(छ) काव्यादर्शानुसारेण कतिविधा गुणाः ?
(ज) महाकाव्यस्य किं लक्षणम् ?

Unit-II

4. अधःस्थितानां द्वयोः उत्तरं प्रदेयम्। 5×2 = 10
- (क) सोदाहरणं सलक्षणं च अलंकारमुपस्थाप्यताम् –
अनुप्रासः , उपमा , रूपकम् , दृष्टान्तः , श्लेषः , यमकः ।
- (ख) प्रभेदः निर्णयः (एकस्य) 5×1 = 5
- (i) दीपक-तुल्ययोगितयोः ।
(ii) उपमा-उत्प्रेक्षयोः ।
(iii) विभावना-विशेषोत्थयोः ।
- (ग) सरलसंस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम् – 5×1 = 5
- (i) समासोक्तिअलंकारस्य कति भेदाः ?
(ii) अतिशयोक्ति-अलंकारस्य कति भेदाः ?
(iii) “विभावना विना हेतु कार्योत्पत्तिर्यदुच्यते” ? अत्रकस्य अलंकारस्य लक्षणम् ?
(iv) ‘इदं किलाव्याजमनोहरं वपु
स्तपःक्लमं साधयितुं यः इच्छति’ । – अस्मिन् श्लोके कः अलंकारः ?
(v) उत्प्रेक्षायाः का संज्ञा ?
(vi) साहित्यदर्पणे कति परिच्छेदाः सन्ति ?
(vii) “नायं शशी कुण्डलितः फनीन्द्रः” – इत्यत्र कोऽलंकारः ?

—x—